

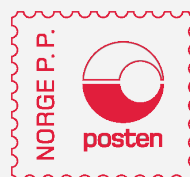
INTERPRESS 1297-05

9 771501 446000
RETURUKE v 50

B ØKONOMI
ÉCONOMIQUE

RETUR:
Billedkunst
Grubbegata 14
NO-0179 Oslo

MAGALI REUS HOT COTTONS

KUNSTHALLEN

CHARLOTTE PRODGER BRIDGIT / STONEYMOLLAN TRAIL

NO. 5

3. NOVEMBER 2017 – 7. JANUAR 2018
BERGEN KUNSTHALL

KUNSTHALL.NO

KORO (URO) PRESENTERER

Wittgenstein on Vacation

Part II: The Wittgenstein Monument

By Marianne Bredeesen, Sebastian Makonnen Kjølaas and Siri Hjorth
Worlds largest monument to philosopher Ludwig Wittgenstein will be unveiled – and it speaks!

Skjolden, Luster kommune, 2018

More info to come: www.koro.no/uro

KORO

BILLEDKUNST NR 5 – 2017 – BERGEN

Presentert av SCHLOSS (kur, Ida Ekblad) for «Coast Contemporary, Kostymer og scenografi av Karoline Bakken Lund og Erik Sæther. Foto: Tanja Sæther.

BRYTNING I BERGEN

NYHETER
INTERVJUER
ARTIKLER
KRITIKK

NR 5 – 2017 – kr 75,-

↑ Veronica Bruce / Jennie Bergsli
SOFT, INTERLUDE (2017)
Performance ved
Bergen Kunsthall

BILLEDKUNST

INNHold

NYTT

6

Notiser og aktualiteter /
«Cosmoscow 2017»

KOMMENDE

12

Marthe Elise Stramrud er student igjen
/ Daniel Gustav Cramer på vei til Entrée
/ Hordaland Kunstsenter (HKS) med
lederskifte og vyer for 2018

TEMA

18

Constance Tenvik / Introduksjon til
Bergen kunstby

20

«BERGEN, 2007–2017» – et tiår for
stolthet eller hovmod? spør Kristoffer
Jul-Larsen

28

«Tre fra Bergen» – dypdykk inn i
Lydgalleriet, Entrée og Kunstgarasjen

36

«Snarefangsten» – *Billedkunst* har
snakket med KODEs nye direktør,
Petter Snare

KRITIKK

48

«LIAF (Lofoten International Art
Festival) 2017: I Taste the Future»
Av Natalie Hope O'Donnell

Jonas Bendiksen:

«The Last Testament» (Shoot Gallery)
Av Kjetil Røed

Fujiko Nakaya:

«a●form» / «Pathfinder»
(Nasjonalmuseet / Ekebergparken)
Av Mona Gjessing

«Coast Contemporary» (MS Trollfjord)
Av Liv Brissach

Toril Johannessen:

«The Invention and Conclusion of the Eye»
(OSL contemporary)
Av Kjetil Røed

«Høstutstillingen 2017»

(Kunstnernes Hus)
Av Silje Rønneberg Hogstad

Jana Winderen:

«Rats – byens hemmelige lydlandskap»
(Munchmuseet i bevegelse / nyMusikk)
Av Mona Gjessing

PUBLISERT

72

Seks nye, gode publikasjoner servert
av kunstbokhandelen Torpedo til
leseren

NBK

74

Styrets stemme ved Hilde Tørdal,
styreleder i NBK / NBK-info

Redaktør:
Gaute Brochmann

Fagredaktør:
Tine Semb →

Redaksjonsråd:
Ingerid Almaas
Jan Christensen
Espen Hauglid
Marianne Hurum

Layout:
Tine Semb

Ekstern korrektur:
Liv Brissach

Redesign (2014):
Eriksen / Brown

Utgiver:
Norske Billedkunstnere (NBK)

Trykk:
Nilz & Otto Grafisk AS (Oslo)

Font:
LL Grey av Studio Aurèle Sack

Papir:
Scandia 90 (innmat)
Scandia 240 (omslag)
Scandia 90 (plakat)

Bekreftet opplag:
3 700

Abonnement: 6 utgaver per år
Innland: kr 400,- / Utland: kr 550,-
Studenter: kr 250,- / kr 350,-

Abonnement:
abonnement@billedkunst.no

Annonsealg:
Siri Hermansen
annonse@billedkunst.no

Medlemmer i NBK mottar bladet
som en del av medlemskapet

Adresse: Grubbegata 14, 0179 Oslo
Telefon: + 47 23 25 60 30

red@billedkunst.no
www.billedkunstmag.no

ISSN 977-1501-4460-05
Nr. 5 – 2017 – kr 75,-

Bilder i innholdsfortegnelsen:

- ← Plakat for «KölnSkulptur #9: La Fin de Babylone». Les om skulpturparken i notisene.
- ← Marthe Elise Stramrud, *Silhouette (Flat vase Frazzled)* (2017). Gjengitt med tillatelse fra kunstneren.
- ← Bergen Kunsthalls fasade. Foto: Thor Brødreskift.
- ← Fra Tori Wrånes' performance på MS Hurtigruta under «Coast Contemporary». Foto: Laimonas Puisys. Gjengitt med tillatelse fra Coast Contemporary.

Billedkunst er medlem i Fagpressen
og Norsk Tidsskriftforening.

Fagpressen

NORSK
TIDSSKRIFT-
FORENING

BILLEDKUNST
2017 · NR 5

REDAKSJON

Det var da jeg satt og snakket med en av skribentene som skulle skrive om Bergen for denne utgaven av *Billedkunst*, at ordene falt. Hun lurte på hvem som ville dekke opp den nære historien til Bergen som kunstby. Og det var tydelig at hun selv hadde noen meninger om hvordan man burde tilnærme seg det temaet. «Ja ja, så lenge den som gjør det ikke skriver for mye om Otto Plonk, så er det greit», sa hun til sist. Og jeg må si jeg ble svar skyldig. For dette «Otto Plonk» var meg totalt fremmed.

Akkurat det sier like mye om hullene i allmenndannelsen min som noe annet. Men om du heller ikke var en insider på kunstscenen i Bergen for tyve år siden, kan jeg nå, etter litt research, meddele at Otto Plonk var et gallerikonsept som ble drevet fra 1995–98 i Bergen by. På *Billedkunsts* egne nettsider står det å lese at dette var et sted som arrangerte raves, loppemarked og utsalg av lokalt designede og produserte klær.

Å kjøre et slikt konsept sammen med mer ordinære utstillinger var fortsatt nytt og kult og alt det der på midten av 90-tallet. Og grunnen til at vår skribent ønsket at det ikke skulle stå for mye om dette galleriet, var åpenbart at hun i alle år har blitt tutet ørene fulle om viktigheten av Galleri Otto Plonk for Bergens kunstmiljø. Og at det er på tide å komme seg videre.

Så når jeg på tross av dette tar opp galleriet i denne lederen, er ikke det for å irritere denne skribenten eller fordi jeg allikevel har kommet frem til at Otto Plonk er av særskilt viktighet for Bergen som kunstby i 2017. Nei, jeg skriver om Otto Plonk fordi jeg tror de fleste byer, små og store, har sin egen variant av dette galleriet. «Et søskenbarn på Gjøvik», som Prøysen formulerte det. Og det at galleriet hadde et navn som ville kledd en slitsom fetter som de fleste kjenner fra eget familieliv, gjør bare sammenligningen enda mer åpenbar. En som hadde sin storhetstid mens vi andre stabbet rundt i bare bleiene, og som aldri går av veien for å minne om «hvor bra alt var» på den tiden.

Denne utgaven av *Billedkunst* skal ikke handle om slitsomme slektninger. Den skal handle om Bergen akkurat nå: En vital kunstby med visningssteder, institusjonsliv og mennesker som for lengst har trådd ut av skyggene fra fortiden og skapt en scene som forhåpentligvis vil plage neste generasjons kunstnere på samme måte som Otto Plonk irriterer oss.

Gaute Brochmann

↑ Fra Eglé Budvytytės performance *Liquid Power Has No Shame*
(i samarbeid med danserne Éliša Yvelin, Lucia Fernández Santoro
og Benjamin Kahn). Foto: Kjell Ove Storvik / NNKS.

KRITIKK

Natalie Hope O'Donnell

Lavmælt i Lofoten
«LIAF (Lofoten International Art Festival) 2017:
I Taste the Future»
(Henningsvær)

Kjetil Røed

Historien om øyet
Toril Johannessen: «The Invention and Conclusion
of the Eye»
(OSL contemporary)

Kjetil Røed

Messiaskomplekset
Jonas Bendiksen: «The Last Testament»
(Shoot Gallery)

Silje Rønneberg Hogstad

GRISEN? WOW!
«Statens 130. Kunstutstilling, Høstutstillingen 2017»
(Kunstnernes Hus)

Mona Gjessing

Dans i skyene og tåke i skogen
Fujiko Nakaya: «a●form» / «Pathfinder»
(Nasjonalmuseet / Ekebergparken)

Mona Gjessing

Feltopptak i byens rottemiljø
Jana Winderen: «Rats – byens hemmelige lydlandskap»
(Munchmuseet i bevegelse / nyMusikk)

Liv Brissach

Det er langt til land
«Coast Contemporary»
(MS Trollfjord)

↑ Fra Tori Wrånes' performance på MS Hurtigruta under «Coast Contemporary». Troll fanget i glassheis.

Glimt fra Henningsvær og dekk på MS Trollfjord.
Foto: Laimonas Puisys. Gjengitt med tillatelse fra Coast Contemporary.

DET ER LANGT TIL LAND

«Coast Contemporary»
MS Trollfjord (Hurtigruten), Svolvær–Bergen
20.–25.09

Med enkeltindividets minglevilje som hovedfokus, gikk Coast Contemporary glipp av de viktigste samtalene.

Forestill deg at et utvalg etablerte og yngre kunstnere, norske og internasjonale kuratorer og skribenter suspenderes fra deres tid- og stedsforankrede virke og plasseres på en utopisk mellomstasjon. Innesperret i de mest sosiale og luksuriøse omstendigheter tenkelig, med hav på alle kanter. Avhengig av hvem du er, er vel dette din våteste drøm. Eller verste mareritt. Men uansett gikk dette scenarioet fra å være visjon til virkelighet. Det hadde allerede kommet godt i gang da jeg steg ombord på båten i Trondheim.

TIL VANNS

«Coast Contemporary», som fant sted mellom 20.–25. september, lot Hurtigrutens kyststrute fra Svolvær til Bergen være rød tråd for et faglig opplegg bestående av blant annet kunstnersamtaler, paneldebatter og filmvisninger. I tillegg hadde spesielt inviterte visningssteder – UKS (Unge Kunstneres Samfund) (Oslo), 1857 (Oslo), SCHLOSS (Oslo), Entrée (Bergen), RAKE visningsrom (Trondheim) og Kunsthall Stavanger – fått lugarer til disposisjon som midlertidige visningsrom. Likevel kunne det virke som at det å lage et pusterom for de mer uformelle samtalene, den typen mingling som ofte forhastes ved programtette biennaler og lignende sammenkomster, var selve hovedmålet med Coasts innlosjering av kunstfiffen på MS Trollfjord.

Med sparsommelig avsatt tid til diskusjon, refleksjon og medvirkning fra salen i plenum, ble det som kanskje kunne vært de viktigste meningsutvekslingene – den produktive uenigheten vi vet eksisterer i dette heterogene fagfeltet – forflyttet fra kollektive rom til mer tilfeldige private samtaler. Og det er noe neoliberalt over det å sette enkeltindividets ønsker og interesser, selve *networkingen*, over alt annet. Når dette i tillegg foregår under slike eksklusive, maritime omgivelser, står det i risiko for å bli kunstelitens alternativ til firmareiser på Kiel-ferga.

FRA NORD OG NED

Det er dog om man ser bort fra den desentraliserende effekten Coast oppnådde ved å likestille tre vidt forskjellige geografiske steder, i ett som samme prosjekt. Kystruta er en solid og historisk forbindelse mellom Svolvær, Trondheim og Bergen, og dette klarte Coast å utnytte på en interessant måte. Fra hvert av disse stoppestedene var det nemlig de kunstnerstyrte initiativene som fikk skinne, heller enn de kommersielle og institusjonelle tungvektene. Og det var i stor grad kunstnerstyrte visningsrom som Entrée, RAKE og UKS som sørget for at nyetablerte kunstnere fikk eksponering

på båten, mens de delene av programmet som Coast-teamet (kurator Helga-Marie Nordby og kunstnerisk leder Tanja Sæter) sto bak, med Tori Wrånes og Nils Bech som eksempler, hadde en tydeligere internasjonal appell.

TROLL I GLASSHEIS OG SVINERI

Likevel fremsto visse deler av kunstprogrammet som interessant *uavhengig* av etableringsnivå og geografi. Det beste kom frem de gangene performancene og visningsrommene eksperimenterte med det stedsspesifikke i tilværelsen på Hurtigruten. Det imponerende menneskegalleriet av Coast-deltakere, pensjonister på kystferie og utenlandske nordlysjegere som befant seg på båten, ble bragt sammen og utvidet i anledning Tori Wrånes' performance. Her kunne man få med seg at en av hennes trolldrapninger satt fast i glassheisen. Og selv om dette vesenet var av en utenomjordisk dimensjon, var det en slags katarsis å se at det utfoldet sine følelser av ubekvemhet foran alle blikkene og kameraene som møtte det, nettopp fordi performansens insistering på både annerledeshet og empativekkende situasjoner lar seg overføre til andre kontekster der solidaritet, utenforskap og politikk møtes.

Et annet tilskudd i passasjerlisten gikk under pseudonymet Erik Elk. Som RAKE visningsroms bidrag til Coasts «Cabin Series», hadde kunstner Hanna Fauske transformert lugar nummer 640 til *Vetle Vark A.K.A. Erik Elks* private gjemmested. Der hadde han – basert på informasjonen vi kunne lese i en medfølgende tekst – mesket seg kjøtt i skjul for sin militante veganermor, og sporene etter dagevis med fråtseri var mange, ekle og illeluktende: En ansamling brukte tannpirkere lå på salongbordet, halvspiste kotelettbiter var strødd utover alle flater, og skittent undertøy var spredt utover sengen og sofaen. Man danner seg et intimt inntrykk av denne ikke-eksisterende karakteren, mest fordi detaljene rommet var spekket med, ga tilgang til en slags utilsørt, patologisk maskulinitet.

Det samme romlige utgangspunktet la imidlertid begrensninger på SCHLOSS' Ida Ekblad-kuraterte visning av kunstneren Gerasimos Floratos' abstrakte leirefigurer. Her fremsto verkene – som uavhengig av omgivelsene kommuniserte lite utover det å insistere på sin egen kryptiske naivitet – malplasserte, blant lugarens hotellaktige belysning og vegg-til-vegg-teppe.

ROM FOR DISKURS?

I den seminarbaserte delen av programmet, som opptok de produktive timene mellom frokost og middag, var det nok av potensial for gode meningsutvekslinger, hadde det bare blitt lagt opp til det. Da Trude Schjelderup Iversen, seniorkurator ved KORO – Kunst i offentlige rom, innledet paneldebatten «Challenging the borders of biennials», la hun de siste årenes høyrekonservative valgseire til grunn for det som ikke overraskende skulle bli en samtale av politisk karakter. Panelet bestod av Paul B. Preciado og Andrea Linnenkohl fra documenta 14s kuratorteam, Heidi Ballet, som er kurator for årets LIAF (Lofoten International Art Festival), og Bergen Assembly-direktøren Haakon Thuestad. Det var spesielt Preciado og Linnenkohl som – kun dager etter at documenta var over – brukte rommet

til å reflektere over kunstmønstringens todeling mellom Kassel og Athen – «Learning from Athens». Det var nemlig først nå, etter flere år med omfattende granskningsarbeid, at Preciado kunne påstå å ha funnet ut hva det «å lære fra Athen» virkelig innebar. Både metaforisk og reelt opplevde han at det å involvere Athen i documenta, som ellers er synonymt med Kassel, brakte med seg mange av maktasymmetriene som eksisterer mellom Hellas og Tyskland i storpolitikken. Spesielt i forbindelse med at documenta 14 har gått i økonomisk underskudd, er det blitt blåst opp av blant annet Kassel-avisen *HNA* at det meste av underskuddet på nærmere 7 millioner euro knyttes til Athen-delen av programmet. Det snakkes om «bailouts» og innstramningstiltak over hodene på kurator-teamet, i det som fra et gresk perspektiv, vil oppleves som kjent EU-stil.

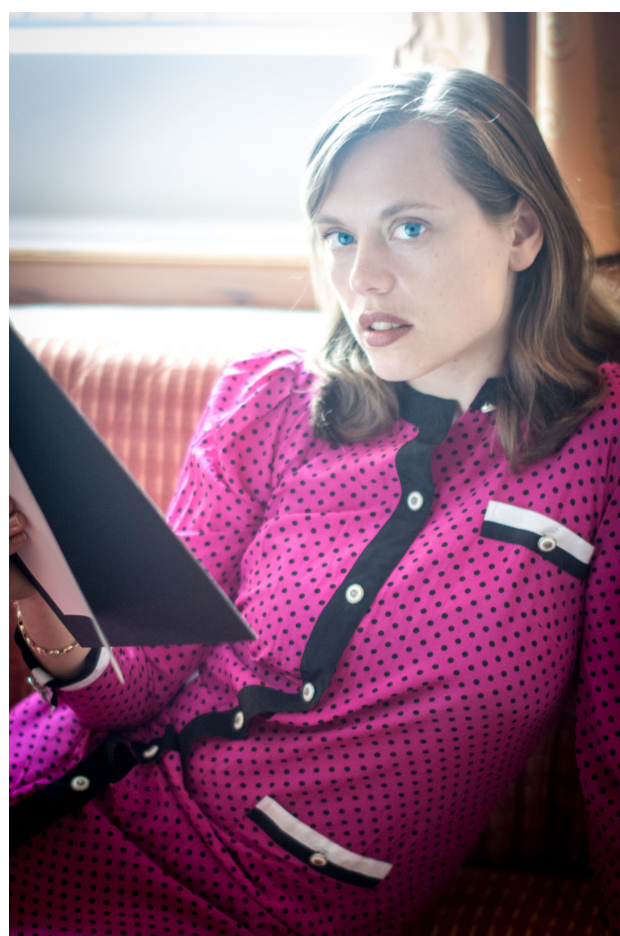
Mens Preciado fikk reflektere høyt og ubestridt om et tema den internasjonale kunstpressen virkelig har revet seg i håret av, virket det som om salen allerede var innforstått med man at på Coast ikke stiller de kritiske spørsmålene mens alle er i auditoriet – man kan jo alltid snakke på tomannshånd i baren eller ved middagsbordet.

«COAST CONTEMPORARY» foregikk om bord på Hurtigruten og på land ved stoppestedene Svolvær (og omegn), Trondheim og Bergen fra 20.–25. september.

Prosjektet er initiert og organisert av Tanja Sæter, og er tenkt som en årlig tilstelning som tilbyr «et nærvær og en ikke-hierarkisk hypersosialitet som en saktegående form for kunstaktivisme». Med Helga-Marie Nordby som kurator for den første utgaven, var Toril Johannessen, Tori Wrånes, A K Dolven, Nils Bech, Sille Storihe og Mattias Härenstam blant de deltagende kunstnerne. I tillegg var et utvalg visningssteder invitert til å kuratere individuelle utstillinger på lugarer om bord i det som ble kalt «Cabin Series».

Utvalgte internasjonale delegasjoner bestående av skribenter og kuratorer, var til stede med finansiering fra Utenriksdepartementet (UD), mens Bergen og Trondheim kommune dekket sine deltagende kunstnere. Det kunstneriske programmet om bord var finansiert av URO-midler fra KORO – Kunst i offentlige rom.

☞ Del av Hanna Fauskes installasjon med den fiktive karakteren Erik Elk. Også del av «Cabin Series», presentert av RAKE visningsrom. Foto: Kunstneren.

Skulptur av Ida Ekblad som del av scenografien til Nils Bechs performance. Foto: Laimonas Puisys.

Fra Hanne Lippards tredelte performance *Mid-Afternoon-Slump*. Stykket inngikk i «Cabin Series», kuratert av Hanne Mugaas og presentert av Kunsthall Stavanger. Foto: Laimonas Puisys.

Gjengitt med tillatelse fra Coast Contemporary.